

מדריך למורה: עשרות ויחידות

למורה בלבד

מה בערכה

- **הדף עם חלק פאזל אחד** (למי שעוד מתקשה): ההמחשה של שמש ל-36 (2 רצועות עשרת ו-16 יחידות), הוספה והפחתה של עשרות או יחידות בטבלת המבנה העשרוני עם שורת דוגמה פתורה, והשוואה של שני מספרים שהתקבלו מהחלפת ספרה (המספרים החדשים כתובים בבועות).
- **הדף עם שני חלקי פאזל** (למי ששולט): אותם סוגי משימות ברמה גבוהה יותר: מספר העשרות נתון ומוצאים את מספר היחידות, שורה בחשיבה הפוכה (המספר החסר הוא המספר הנתון), וחידה שבה המספרים החדשים לא כתובים בבועות.
- **המשחק "משחק הזוגות"** (לזוגות): 16 כרטיסים לגזירה, 8 מספרים ו-8 ייצוגים בעשרות וביחידות.

איך משתמשים בשיעור

- **מתי:** אחרי משימות התרגול בספר 1 של התלמיד (עמ' 153-155). כל תלמיד מקבל דף אחד, לפי הרמה שלו.
- **כמה זמן ואיך:** כ-15 דקות לדף, כל תלמיד בעצמו. מי שצריך, ממחיש את המספרים ברצועות העשרת וביחידות שברשותו (מדריך למורה, עמ' 124, משימות 8-7).
- **מי שסיים:** משחק בזוג "משחק הזוגות", כ-12 דקות. הדפיסו עמוד אחד לכל זוג, וגזרו את הכרטיסים מראש או בתחילת המשחק. אם נגמר הזמן לפני שנגמרו הכרטיסים, סופרים את הזוגות שנאספו עד אז, ומנצח מי שאסף יותר זוגות.

דגשים למורה

- **גודל הספרה ולא מקומה** (מדריך למורה, עמ' 126, משימת תרגול 3: "התלמידים עלולים להתייחס בטעות לגודל הספרות... ולא למיקומן"). בדף עם חלק פאזל אחד, משימה 3: מי שמקיף את טופי בחר בה כי 9 גדול מ-4. בדף עם שני חלקי פאזל, משימה 3: מי שמקיף את שמש בחר בו כי 9 גדול מ-5. מה עושים: כותבים על הלוח את שני המספרים בטבלת עשרות ויחידות (בדף השני: קודם מחשבים את המספרים החדשים, 57 ו-49), ובודקים את התשובה, כמו בסעיף ב' של משימת תרגול 3 (ספר התלמיד 1, עמ' 154; מדריך למורה, עמ' 126).
- **קושי להמחיש מספר בדרך שונה מהמבנה העשרוני** (מדריך למורה, עמ' 122, משימה 2). בשני הדפים, משימה 1: בדף עם חלק פאזל אחד התלמיד כותב 3 עשרות ו-6 יחידות לפי הספרות של 36, ולא את מה ששמש המחיש (2 עשרות ו-16 יחידות). בדף עם שני חלקי פאזל הוא כותב 2, ספרת היחידות של 62, במקום 22. מה עושים: מבקשים להמחיש את 10 ברצועת עשרת או ב-10 יחידות, ואחר כך מספרים בעשרות שלמות בדרכים שונות, למשל 30 בעזרת 2 רצועות עשרת ו-10 יחידות (עמ' 122).
- **איזו ספרה השתנתה** (מדריך למורה, עמ' 124-123, משימות 8-6). בשני הדפים, משימה 2: אחרי שהתלמיד כתב את המספר, כדאי לשאול בעל-פה איזו ספרה השתנתה ובכמה המספר גדל או קטן. בדף עם חלק פאזל אחד, הדוגמה והשורה שאחריה מתחילות באותו מספר, 43: כשמוסיפים 2 עשרות משתנה ספרת העשרות, וכשמוסיפים 2 יחידות משתנה ספרת היחידות. במידת הצורך ממחישים ברצועות העשרת וביחידות שברשותם (עמ' 124).

תשובות

הדף עם חלק פאזל אחד

1. 36 = 2 עשרות ו-16 יחידות.
2. 43, הוסיפו 2 יחידות: 45. 79, הפחיתו 4 עשרות: 39.
3. שמש (45 גדול מ-39).

הדף עם שני חלקי פאזל

1. 22 יחידות (62 = 4 עשרות ו-22 יחידות).
2. 58, הוסיפו 4 עשרות: 98. 58, הפחיתו 5 יחידות: 53. השורה האחרונה: המספר 71 (מ-71 הפחיתו 3 עשרות והתקבל 41).
3. טופי. המספר החדש של טופי הוא 57, ושל שמש 49. 57 גדול מ-49.

המשחק: הזוגות: 44 עם 3 עשרות ו-14 יחידות · 34 עם 2 עשרות ו-14 יחידות · 57 עם 4 עשרות ו-17 יחידות · 75 עם 6 עשרות ו-15 יחידות · 62 עם 5 עשרות ו-12 יחידות · 83 עם 7 עשרות ו-13 יחידות · 90 עם 8 עשרות ו-10 יחידות · 51 עם 3 עשרות ו-21 יחידות. "עוד דרך" נכונה היא כל מספר עשרות ויחידות ששווה למספר (למשל 44 = 4 עשרות ו-4 יחידות). שני כרטיסי מספר, או שני כרטיסי עשרות ויחידות, אינם זוג. מספר שווה של זוגות: תיקו. התור עובר אחרי כל תור, גם אחרי זוג נכון, בכוונה: כך שני בני הזוג מתרגלים באותה מידה. כדאי לשים לב לזוגות 57 ו-75, 44 ו-34: הם בודקים אם התלמיד מסתכל על ערך הספרה ולא רק על הספרות.